

Інна Червінська,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)

Inna Chervinska,

Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor, Department of Pedagogy of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
 inna.chervinska@pu.if.ua
 ORCID.ID ORG /0000-0003-0745-1413

УДК 37.012:31677

МЕДІАПРОСТІР ГІРСЬКОЇ ШКОЛИ: ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ

Анотація. У статті наголошується, що медіаосвіта виступає показником сталого розвитку регіонів та атрибутом глобалізаційних перетворень, чинником конкурентоспроможності економіки, фрагментом культури, рівня якісної освіти.

Метою публікації є опис провідних компонентів медіапростору, розкриття їх ролі та значення у формуванні цілісної системи навчально-виховної роботи сучасної гірської школи

Для вирішення окреслених завдань дослідження використано комплекс методів: теоретичні: аналіз та систематизація наукової літератури для виявлення сутності й специфіки становлення і розвитку медіапростору освітнього закладу, зокрема його змістового наповнення; термінологічний аналіз і метод операціоналізації понять для розкриття понятійно-категоріального апарату.

Автор звертається до проблеми змістового наповнення та структуризації медіапростору, визначає його структурні компоненти як складну суб'єктивно-об'єктивну систему, що знаходиться під впливом соціальної дійсності.

Описано провідні компоненти медіапростору, розкрито їх роль та значення у формуванні цілісної системи навчально-виховної роботи сучасної гірської школи.

На підставі контент-аналізу наукових джерел вказано на необхідність розвитку медіаосвіти та медіаграмотності, формування медіаобізнаності, медіакомпетентності та медіакультури особистості в середовищі важливих і значущих для неї спільнот відповідно до її вікових та індивідуальних особливостей.

Акцентується увага на тому що специфічною властивістю медіапростору є те, що це – структурно складна та динамічна система, яка розширюється в міру розвитку суспільства та надбань соціуму. Відповідно, новації в соціокультурній сфері через зміни системи цінностей, соціальних норм та способів життєдіяльності так чи інакше трансформуються в сучасному медіапросторі, визначають актуальні сторони його діяльності.

Ключові слова: медіапростір, структура, соціальна система, медіаграмотність, медіаосвіта, медіакультура, якісна освіта, соціокультурний простір освітнього закладу.

MEDIA SPACE OF THE MOUNTAIN SCHOOL: CONTENT AND SOCIO-CULTURAL TRANSFORMATION

Abstract. The article emphasizes that media education is an indicator of sustainable development of regions and an attribute of globalization transformations, a factor of competitiveness of the economy, an indicator of culture, a level of quality education.

The purpose of the publication is to describe the leading components of the media space, the disclosure of their role and significance in the formation of a holistic system of educational work of the modern mountain school

The key components of the media space are described, their role and significance in the formation of a holistic system of educational work of the modern mountain school is revealed.

To solve the above problems, a set of methods has been used: theoretical: analysis and systematization of scientific literature to identify the nature and specificity of the formation and development of the media space of an educational institution, in particular its content content; terminological analysis and method of the operationalization of concepts for the disclosure of the conceptual-categorical apparatus.

The author turns to addresses the problem of content content and structuring media space, defines its structural components as a complex subjective-objective system, which is under the influence of social reality.

The leading components of the media space are described, their role and significance in the formation of a holistic system of educational work of the modern mountain school are revealed.

On the basis of content analysis of scientific sources, the necessity of the development of media education and media literacy, the formation of media awareness, media competence and media culture of the individual in the environment of important and important communities for her according to her age and individual characteristics.

The focus is on the fact that the specific property of the media space is that it is a structurally complex and dynamic system that expands with the development of society and the achievements of society. Accordingly, innovations in the socio-cultural sphere through changes in the system of values, social norms and ways of life in one way or another transform in the modern media space, determine the actual aspects of its activities.

Keywords: media space, structure, social system, media literacy, media education, media culture, qualitative education, socio-cultural space of educational institution.

ВСТУП

Постановка проблеми. Інформаційна революція та глобалізаційні процеси сьогодення зробили наше сприйняття світу значною мірою залежним від того, як його інтерпретують та подають різні медіа. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними.

Відповідно традиційні структури забезпечення соціальної суб'єкт-суб'єктної взаємодії стають учасниками соціально-комунікаційних процесів і таким чином сприяють формуванню єдиного медіапростору сучасності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За результатами досліджень представників філософії (І. Александров, Д. Дюжев, В. Касьян, К. Райда), футурології (О. Тоффлер), культурології (В. Шейко), соціології (О. Асєєва, Д. Белл) та педагогіки (Н. Максимовська, А. Рижанова, С. Пальчевський) приблизно з середини ХХ ст. людство вступило в якісно нову фазу розвитку, яка визначається як «інформаційне суспільство». Провідними цінностями цієї доби є інформація, засоби медіа, а як наслідок – нове знання. У цьому руслі успішно працюють українські науковці І. Гуриченко, Н. Духаніна, І. Сахневич, І. Чемерис, Н. Шубенко, О. Янишин.

Окрім цього, варто наголосити на недостатній кількості спеціальних досліджень з окресленої проблеми. У наукових розвідках і публікаціях вона висвітлюється фрагментарно або ж дослідники більш ґрунтовно зупиняються на вивченні її галузевої специфіки.

У вітчизняному та зарубіжному науковому дискурсі з урахуванням аспектів пропонованого дослідження для нас особливу зацікавленість складають наукові публікації Є. Гриценко, Л. Зазнобіної, Г. Онкович, Ю. Усова, О. Федорова, І. Челишевої та ін.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Метою публікації є опис провідних компонентів медіапростору, розкриття їх ролі та значення у формуванні цілісної системи навчально-виховної роботи сучасної гірської школи.

Ключовими завданнями є: за результатами проведеного контент-аналізу наукових джерел визначити провідні шляхи формування сучасного медіапростору закладу освіти, який функціонує в умовах гірського регіону Українських Карпат, описати сутнісну характеристику та змістове наповнення, розкрити показники і рівні його соціокультурної трансформації.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ: для досягнення мети та вирішення завдань наукового дослідження використано комплекс методів: теоретичні – аналіз та систематизація наукової літератури для виявлення сутності й специфіки становлення і розвитку медіапростору освітнього закладу, зокрема його змістового наповнення; термінологічний аналіз і метод операціоналізації понять для розкриття понятійно-категоріального апарату дослідження; узагальнення й систематизація наукового доробку для розкриття сутності соціокультурних трансформацій медіапростору та з'ясування впливу сучасних медіазасобів на розвиток зростаючої особистості.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В останні роки в провідних країнах світу все більшого поширення та суспільної значущості набувають різні засоби медіа, які в комплексі складають основу медіапростору. В англійській літературі перші визначення дефініції «медіапростір» (mediaspace) почали використовувати з 1980-х років минулого століття у дослідженнях американських учених групи Smalltalk, що входила до Центру досліджень компанії Хероу - Р. Стултса і С. Харрісона, які позначали цим поняттям «електронні умови, в яких групи людей можуть працювати разом, навіть якщо вони не знаходяться в одному і тому ж місці в той же час» [7]. Однак вони були обмежені технологічними характеристиками мас-медіа свого часу.

На жаль, в Україні медіаосвіта досі впроваджується в освітній простір переважно стихійно з ініціативи ентузіастів, педагогів-новаторів за явного браку інтеграції цих зусиль в ефективну та розвинуту медіаосвітню систему.

Розроблення науковцями і громадськими діячами та прийняття в 2010 році Концепції впровадження медіаосвіти в Україні [9] і її доповнення в 2016 році – важливий складник модернізації освіти, який сприятиме побудові в країні інформаційного суспільства, розвитку економіки знань, становленню громадянського суспільства. Український медіапростір у своєму становленні та розвитку ґрунтується на Концепції впровадження медіаосвіти в Україні», головною метою якої є сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування в них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей. Для зміни ситуації, що склалася, необхідне не тільки розуміння важливості інноваційних процесів в освіті, а й знання сучасних медіа та медіа-продуктів, їх функцій, можливостей і умов ефективного використання в навчально-виховному процесі школи [7, с. 52].

Медіапростір – це яскравий приклад досягнень науки і техніки та невичерпне джерело для різних досліджень у сферах філософії, психології і багатьох інших дисциплін. С. Грицай пропонує розглядати його як окремий соціальний або суспільний процес, який формує простір. Традиційні засоби масової інформації освоюють новий інформаційний простір, розширюючи сферу свого впливу, здобуваючи нову аудиторію [4, с. 6].

Грунтуючись на міжнародних та вітчизняних законодавчих актах відносно розвитку інформаційної цивілізації, варто відзначити, що сучасній людині для того, щоб бути повноцінним членом оновленого суспільства, необхідно стати активним користувачем інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), ЗМІ, радіо- та телемовлення, які мають виступати інструментами розвитку та саморозвитку особистості, а не самоцінністю людського буття. Адже сьогодні оволодіння інформаційною культурою вважається одним із найважливіших векторів розвитку суспільства. У зв'язку з цим питання становлення та розвитку інноваційного медіапростору в освітніх закладах та здобуття якісної медіаосвіти набуває особливої актуальності.

Реальність ХХІ століття презентує нову стадію розвитку освіти, – медіаосвітній простір. Формування медіапростору освітнього закладу є одним із системних процесів становлення сучасних освітніх практик, які трансформують і розширюють саме поняття освіти.

Інноваційна категорія «медіапростір» стала предметом наукових розвідок різних галузей наук – філософії, соціології, педагогіки, психології, журналістики та ін., що підтверджує континуальність розвитку, багате змістове наповнення та зацікавленість широкого кола дослідників.

За П. Адамсом просторова організація («media in space – «media in place») передбачає, що «простір» і «місце» можуть розглядатися в якості своєрідних «контейнерів», які охоплюють, обмежують та надають певної форми медійним комунікаціям. Тому така просторова репрезентація («spaces in media», «places in media») відображає процес створення просторів і місць у різних комунікаціях за допомогою вербальних, візуальних і аудіальних репрезентацій [1]. Цікавими є твердження дослідників Н. Коулдрі і А. Маккарті, які, спираючись на концепцію П. Бурдьє [2], підкреслюють усю глибину взаємозв'язків медіа і простору.

Позаяк електронні медіа все більше насичують повсякденне життя людей образами інших місць і просторових порядків (уявних чи реальних), все важче характеризувати поняття «простір», не розкриваючи при цьому сутність «медіа», – і навпаки. При цьому автори вказують, що, з однієї сторони, медіапростір матеріально складається з об'єктів (приймачів, дисплеїв, кабелів, серверів, передавачів), «вбудованих» у географічно конкретні структури влади і сегменти економіки. З іншої, – уже стало звичним підкреслювати «віртуальність», «примарність» і ефемерність медіапростору (особливо кіберпростору) на противагу «реальності» [15].

У соціально-педагогічному аспекті нашого дослідження, базуючись на результатах наукових розвідок (О. Волошенюк, І. Дзялошинського, Д. Дзюби, В. Іванова, М. Наумової, А. Яронової та ін.), розглядаємо нові медіа як сучасні засоби доступу до інформації, які дають певну можливість молодій людині самостійно вибудовувати власний медіа простір – простір, у якому вона живе, шляхом підбору та блокування відповідних медіатекстів, ураховуючи їх інноваційну специфіку. Адже головною відмінністю нових медіа (інтерактивні радіо, телебачення, мобільний телефон, Інтернет) від попередніх (газети, книги, агентства новин, аудіовізуальні служби радіо тощо) є їх інтерактивність та доступність для широкого кола споживачів.

Медіапростір – не просто соціальна система, а система, компоненти якої об'єднані в соціальну мережу. Загалом архітектура медіапростору складна, кожен елемент у цій структурі може функціонувати в рамках відкритої системи, одержувати і передавати інформацію. У медіапросторі ядром, що організовує систему, згідно твердження М. Наумової, «виступає масова інформація, яку потрібно переробити для споживання аудиторією» [12]. Тому всі об'єкти: соціальні інститути, громадські організації, заклади шкільної та позашкільної освіти, групи людей та окремі особи, зайняті її виробництвом і споживанням, – органічно входять або ж долучаються на певних етапах до цієї системи. У цьому сенсі медіапростір – багатоструктурна, унікальна реальність, яка є частиною соціокультурного простору з різними видами організованих соціальних і культурних практик, шляхом тісної взаємодії представлених компонентів, які включені до багаторівневої динамічної системи виробництва та споживання масової інформації [4, с. 4].

Медіапростір – це складна соціальна система, яка формується в сучасному соціокультурному просторі шляхом побудови «взаємообумовлених цілісних відносин виробників і споживачів масової інформації, що передається через засоби масової комунікації. Він є одночасно культурною і соціальною системою. Культурна система не тільки відіграє провідну роль у підтриманні масової комунікації, вона також сприяє розвитку соціальної системи [16, с. 80]. Адже саме в артефактах соціокультурного простору нагромаджується той потенціал, який призводить до модифікації змістового наповнення медіапростору.

Новації в соціокультурній сфері через зміни системи цінностей, соціальних норм та способів життєдіяльності так чи інакше трансформуються в сучасному медіапросторі, визначають актуальні сторони його діяльності. Специфічною властивістю медіапростору є те, що це – структурно складна та динамічна система, яка розширюється в міру розвитку суспільства та надбань соціуму.

Сучасні медіа – це частина соціокультурного простору, в якому відбувається формування та розвиток зростаючої особистості. Кожна дитина від свого народження стає частиною надскладної системи світів, що перетинаються між собою, надбудовуються чи співіснують у сусідстві один з одним, вступають у різноманітну взаємодію. Саме тому особистість будує свій життєвий світ, поєднуючи зовнішні та внутрішні психологічні простори та часові виміри. Для того щоб навчитися жити й успішно діяти в складному соціокультурному

просторі, дитина, що тільки-но входить у життя, має сприйняти та усвідомити весь багатомірний Всесвіт, що розгортається перед нею, відповідно до вимог та реалій якого потрібно самовизначитися, віднайти своє місце в житті й вибудувати власну траєкторію розвитку та спосіб життєдіяльності.

Медіапростір неоднозначно впливає на всі сфери життєдіяльності людини. Проте люди різного віку мають неоднакові адаптаційні можливості й по-різному пристосовуються до нього. Як стверджує у своєму дослідженні А. Тадаєва, «люди похилого віку виступають зазвичай носіями загальнолюдських цінностей, але їм складно адаптуватися до нових медіа, повноцінно їх використовувати, що загрожує їх маргіналізації; дорослим людям сучасний інформаційний простір розширює професійні можливості; діти, а особливо школярі, є найактивнішою групою використання нових медіа. Адаптаційні можливості школярів найкращі для пристосування до інформаційного суспільства» [13].

Педагогічна спільнота сьогодні все більше апелює до медіапростору як території втілення нових ідей навчально-виховного процесу, які складають основу сучасної системи освіти. Тому постає гостра потреба в розвитку медіаосвіти, одне з головних завдань якої полягає в запобіганні вразливості людини до медіанасильства і медіаманіпуляцій, втечі від реальності в лабіринти віртуального світу, поширенню медіазалежностей.

Опрацювання результатів низки соціологічних досліджень науковцем Н. Хилько, підтверджує, що найбільший вплив сучасні медіазасоби мають на людей, які перебувають у перехідних, кризових ситуаціях, і зокрема на дітей. Дітям не потрібно докладати зусиль для того, щоб адаптуватися до сучасного медіапростору, адже він для них є природним та таким, що їх оточує в повсякденному житті. У більшості випадків школярі не знають іншого, тому без особливих зусиль, з легкістю сприймають всі технічні новинки і без складнощів їх використовують у повсякденному житті. Саме це пояснює таку популярність медіа серед школярів та молоді [16].

Однак неконтрольований зі сторони дорослих медіапростір несе й чимало загроз для розвитку та життя зростаючої особистості, позаяк у неї відсутній реальний соціальний досвід, і в силу вікових особливостей (довірливість, доброта тощо) люди з поганими намірами (шахраї, педофіли, інформаційні злочинці) можуть користуватися цим.

Щодо реалізації окреслених завдань медіаосвіти, поряд із широким запровадженням ІКТ-технологій в освітній процес і суспільне життя назріла необхідність розпочати широку просвітницьку програму з формування медіаосвіти громадян загалом та учнів зокрема. Міністерство освіти і науки України запровадило Всеукраїнський експеримент за темою «Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів» на 2017-2022 роки, одним із основних складників якого є вивчення в освітніх закладах нових навчальних курсів: у початковій освіті – «Сходинки до медіаграмотності», у старшій школі – «Медіакультура» та «Основи медіаграмотності (пропедевтичний курс) для 8 (9) класу». Головною метою і завданнями курсів є формування основ аудіовізуальної грамотності учнів та основ для набуття ними теоретичних уявлень про медіаосвіту як про ефективний засіб розвитку творчої, самостійно і критично мислячої особистості в умовах інтенсивного збільшення інформаційного потоку.

Науковий керівник експерименту, завідувачка лабораторії психології масової комунікації та медіа-освіти НАПН України Любов Найдюнова, зазначає: «головна задача нашої роботи в наступні 5 років – забезпечити масове впровадження наскрізної медіа-освіти, тобто, починаючи з дошкільного віку (в дитсадочках) і до випуску із школи, а також включаючи професійну освіту» (Найдюнова, 2017).

У відповідності до завдань експерименту пропонується вводити курси з медіаосвіти в навчальний процес від рівня початкової освіти до середньої школи. Так, зокрема, інтеграція медіаосвіти зі шкільними предметами включає: молодша школа – читання, сходинки до інформатики, технології; старша школа – література, іноземна мова, інформатика, технології; середня школа – художня культура, образотворче мистецтво, етика, основи здоров'я, історія світова література. Основними формами організації навчання з медіаосвіти (МО) та медіаграмотності (МГ) в школі можуть бути: обов'язковий урок з МО і МГ, урок, інтегрований в інші предмети; гурток з МО і МГ, факультативне навчання за бажанням учнів, медіа-клуб, робота шкільного медіахолдингу та ін. Також необхідно вдосконалювати стратегію підготовки педагогічних колективів і батьків школярів до впровадження медіаосвітніх інновацій. Потрібна координація зусиль науковців і педагогів різних ланок освіти (загальноосвітніх та позашкільних освітніх закладів, системи підвищення кваліфікації, педагогічних університетів та ЗВО) з метою поширення медіаосвітніх практик, а також розробка концепції фахової підготовки медіапедагогів і медіапсихологів та інших компетентних фахівців у галузі медіосвіти.

У цьому напрямі активно працює ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». У рамках діяльності проекту програми ЄС Еразмус + KA2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED» учасниками академічної групи проекту розробляються нові курси та освітні програми для підготовки педагогів до активної діяльності в сучасному медіапросторі. Реалізація вказаних освітніх програм шляхом використання в навчальному процесі інноваційних інструментів викладання забезпечить рівний доступ до якісної медіаосвіти різних категорій педагогічних працівників та учнів освітніх закладів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасна школа – унікальний суспільний інститут, що володіє ексклюзивними можливостями впливу на психологічну, моральну, матеріальну і духовну сторони життя кожного громадянина. А сфера впливу зазвичай знаходиться в межах медіапростору. Саме тому потрібно сприяти його формуванню у кожному закладі освіти.

Подальші наукові розвідки пов'язуємо з проблемою підготовки майбутніх педагогів до діяльності у сучасному медіапросторі, розвитку їх медіаграмотності та формування медіакомпетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Adams Paul C. Geographies of Media and Communication: A Critical Introduction. London : Wiley-Blackwell, 2009.
- [2] Бурдые П. Социология политики. Москва : Socio-Logos, 1993.
- [3] Віленський М.Я., Мещерякова О.В. Освітній простір як педагогічна категорія. Педагогічна освіта і наука. Київ : Наука, 2002. 236 с.
- [4] Грицай С. Архітектоніка сучасного медіапростору. Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2017. Вип. № 57. С.12-18.
- [5] Дзялошинский И.М. Медиаобразование: педагогическая технология или школа гражданских коммуникаций? В кн.: Медиаобразование: от теории к практике. Томск, 2008.
- [6] Жилавская И. В. Медиаобразование молодежной аудитории. Томск: ТИТ, 2009. 322 с.
- [7] Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд. Київ: АУП, ЦВП, 2011. 58 с.
- [8] Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. Москва : Академия, 2001. 173 с.
- [9] Концепції впровадження медіа-освіти в Україні (2010) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua>. Заголовок з екрана.
- [10] Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк, Д. Ю. Дзюба. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
- [11] Мудрик А. Социализация человека : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Академия, 2006. 304 с.
- [12] Наумова М. Нові медіа та традиційні ЗМІ: моделі співіснування. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. Київ : Логос, 2011. С. 86-92.
- [13] Тадаєва А. В. Кіберсоціалізація як складова соціалізації дітей молодшого шкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Вісник Харківської державної академії культури. Відп. ред. В.М. Шейко. Харків : ХДАК, 2014. Вип. 42. С. 242–249.
- [14] Угольков Н. В. Влияние интернета на социализацию старших школьников. Историческая и социальнообразовательная мысль. 2012. № 4. С. 173
- [15] Федоров А. В. Медиаобразование: история, теория и методика. Ростов: ЦВВР, 2001. 708 с.
- [16] Хилько Н. Социокультурные аспекты экранного медиатворчества. Москва: Изд-во РИК, 2004. 96 с.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Adams Paul C. Geographies of Media Association: A Critical Introduction. London: Wiley-Blackwell, 2009. (in UK).
- [2] Bourdieu P. Sociology of politics. M. : Socio-Logos, 1993. (in Russia).
- [3] Wilensky M. Ya., Meshcheryakova O. V. Educational space as a pedagogical category. Pedagogical education and science. Kiev : Science, 2002. 236 p. (in Ukraine).
- [4] Gritsai S. Architectonics of modern media space. Collection of scientific works "Pedagogy and Psychology". Kharkiv, 2017. No. 57. 12.12-18. (in Ukraine).
- [5] Dzyaloshinsky I.M. Media education: a pedagogical technology or a school of civilian communication? In the book: Media education: from theory to practice. Tomsk, 2008. (in Russia).
- [6] Zhilavskaya I. V. Media education for young audiences. Tomsk: TIIT, 2009. 322 p. (in Russia).
- [7] Ivanov V., Voloshenyuk O., Kulchynska L. Media education and media literacy: a brief overview. Kyiv: AUP, CBA, 2011. 58 p. (in Ukraine).
- [8] Kedzaspirova G. M. Pedagogical dictionary for the stud higher and environments. ped studying Routine. Moscow: Academy, 2001. 173 p. (in Russia).
- [9] Concepts of implementation of media education in Ukraine (2010) [Electronic resource]. Access mode: <http://osvita.mediasapiens.ua>. Title from the screen. (in Ukraine).
- [10] Media education and media literacy: a textbook. V.F. Ivanov, O. Voloshenyuk, D. Yu. Dzyuba. Kyiv: Free Press Center, 2012. 352 p. (in Ukraine).
- [11] Mudrik A. Socialization of a person: study. Manual for a student higher studying Routine. Moscow: Academia, 2006. 304 p. (in Russia).
- [12] Naumova M. New media and traditional media: models of coexistence. Actual problems of sociology, psychology, pedagogy: Collection of scientific works. Kyiv: Logos, 2011. С. 86-92. (in Ukraine).
- [13]. Tadaeva A.V. Cybersocialization as a component of socialization of children of elementary school age in the conditions of the information society. Bulletin of Kharkiv State Academy of Culture. Back Ed. V.M. Shake Kharkiv: KhDAK, 2014. 42. pp. 242-249. (in Ukraine).
- [14] Ugol'kov N. V. Influence of the Internet on socialization of senior schoolboys. Historical and social developmental. 2012. No. 4. P. 173. (in Ukraine).
- [15] Fedorov AV Media education: history, theory and methodology. Rostov: CEVR, 2001. 708 p. (in Russia).
- [16] Khilko N. Socio-cultural aspects of screen media development. Moskva: Publishing House, 2004. 96 p. (in Russia).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

«The article has been prepared in the framework of the Erasmus+ project "MoPED – Modernization of Pedagogical Higher Education by Innovative Teaching Instruments", No. 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP. This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein».